

Література

1. *Столяров В. Ф., Шинкарюк О. В.* Провідні складові механізму державного управління «життям по-новому» (в умовах децентралізації влади) // Вісник економічної науки України. — Донецьк, 2014. — № 2. — С. 131-140.
2. *Столяров В. Ф., Шинкарюк О. В.* Науково-освітнське забезпечення механізму державного управління «життям по-новому» (в умовах децентралізації влади) // Вісник економічної науки України. — Донецьк, 2014. — № 3. — С. 113-126.
3. Національні проекти у стратегії економічної модернізації України / Я.А. Жаліло, Д.С. Покришка, Я.В. Бережний, А.П. Павлюк [та ін.]. — К.: НІСД, 2013. — 144 с.

Тюхтій М. П., д.е.н., професор
кафедри менеджменту,
Аграрний університет, м. Полтава

ПРО НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВНУТРІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Внутрішня міграція спричиняє негативний вплив на ефективність ринку праці, в також –на ринок товарів і послуг. Невизначеність із подальшим працевлаштуванням і брак коштів у внутрішніх трудових мігрантів вплинув на їхню купівельну спроможність. Відповідно виробники товарів і послуг частіше стикатимуться із утворення надлишків готової продукції та недоотриманням прибутків. Від цього товарообіг національної економіки України зазнає суттєвих втрат.

Внутрішню міграцію переважно зумовлюють причини соціального та економічного характеру. На жаль у випадку сучасної України основною причиною, що стимулювала інтенсифікацію руху населення, стали військові дії, тероризм та посягання на цілісність та суверенність держави.

До здобуття Україною незалежності досить поширеними були мятникові міграції: з приміських районів великих міст вранці робітники їхали в місто, а ввечері поверталися додому.

Нині ситуація змінилася. У містах не працює багато заводів, тому зменшилась потреба у робочій силі. В результаті чисельність мятникових мігрантів значно скоротилась.

Нам хотілось би основну увагу приділити ситуації, у зв'язку з військовими діями на Сході України та анексією Криму, які на даний момент є головними чинниками внутрішніх міграцій в Україні.

Тільки на початку бойових дій у Донецькій та Луганській областях із вказаних регіонів виїхало більше 73 тисяч людей, зараз ця цифра зросла дуже суттєво. Велика кількість людей покинула анексований Крим. Приблизно ця кількість оцінюється у 13 тис. осіб.

Найбільше прийняли мігрантів Київська область та м. Київ, Харківська, Запорізька, Херсонська та Волинська області. Кількість працездатного населення (а це, відповідно, трудові мігранти) складає приблизно 50% від загальної кількості мігрантів з Криму та зоні АТО. Про це свідчать дані офіційно проведеного вибіркового дослідження.

Отже, маємо приблизно 40 тисяч працездатних осіб, що потребують працевлаштування. При чому, необхідність даного працевлаштування є терміною, оскільки державні виплати допомоги біженцям становлять 2400 грн /місяць для однієї родини. Для порівняння, показники середньої заробітної плати станом на квітень 2014 року (початок АТО) становили 4000 та 3400 по Донецькій та Луганській областях відповідно.

Слід також зазначити додаткове навантаження на ринок праці, яке принесла із собою посилена внутрішня міграція. За даними Державної служби статистики України станом на початок 2015 року кількість безробітних в Україні становить 523 тис. осіб. Працевлаштування тимчасових мігрантів (біженців), які згодні працювати за низькою ставкою заробітної плати може спровокувати приріст безробітних серед місцевих працівників. Така ситуація з одного боку може стимулювати здорову конкуренцію за робочі місця, з іншого — зростання соціальної напруги в окремих регіонах.

Існує також ймовірність, що втрата робочих місць стимулюватиме міжнародну трудову міграцію з України. Дана міграція має регулюватися та підтримуватися державою. Відповідно до існуючої кон'юнктури на ринку праці, в країні має бути сформований профіль «Золотого емігранту». «Золотий емігрант» — це працездатна людина, виїзд якої для працевлаштування за кордоном, буде носити найбільш сприятливий ефект для економіки країни походження. Цей ефект найсуттєвіше виражається в обсягах грошових переказів на батьківщину, які здійснюють міжнародні трудові мігранти.

Найсуттєвіший дисбаланс внутрішня трудова міграція спричиняє на такий компонент дослідження як «макроекономічна стабільність». Переїзд працездатних людей зі сходу України (так само як і військові дії на цій території) спричинив колапс у роботі місцевих підприємств. Якщо врахувати економічний профіль даного регіону, яким була вугільна та металургійна промисловість, можна зробити припущення про послаблення макроекономічної рівноваги та стабільності країни на ринку металу та вугілля в цілому.

Даючи оцінку впливу вимушеної внутрішньої міграції на такі параметри як «здоров'я та початкова освіта» і «вища освіта та професійна підготовка», слід звернути увагу на такі основні моменти:

1. Показник медичних установ на одиницю населення, який і до квітня 2014 року був в Україні порівняно низьким, став ще меншим за рахунок притоку мігрантів в одні області та закриття лікарень/поліклінік/амбулаторій через військові дії в інших.

2. Внутрішня міграція порушила нормальний ритм навчального процесу для учнів та студентів, які вимушені були вдатися до переїзду. Це може вплинути на якість та комплексність знань, які вони отримують в результаті.

3. Із прибуттям мігрантів та їх вимушеним зарахуванням до ВНЗ та шкіл за новим місцем проживання, розміри академічних груп та кількість учнів у класах збільшилася. Така ситуація ускладнює роботу викладачів та зменшує ефективність учбового процесу.

4. Рівень використання професійної підготовки мігрантами також стає нижчим через вказану вище примусову міграцію.

Тимчасова трудова міграція є важливим фактором впливу на національну економіку. Нехтування цією проблемою може спричинити зростання безробіття та посилення соціальної напруги в суспільстві.

В сучасних умовах ринку праці внутрішні мігранти вимушені працювати за меншу заробітну плату, ніж на попередньому місці роботи, до міграції. Для Уряду слід приділити увагу запобіганню «відтоку мізків» з країни, спричиненого економічною нестабільністю та військовими діями, а також стимуляції рееміграції кваліфікованих працівників до України.

Література

1. Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua>